

## Pysyttekö Brysselin perässä?

EU on kestäväen kehityksen edistämisessä ottanut aktiivisen ja Unionille epätavallisen vauhdikkaan roolin johtavana kestäväen kehityksen sääntöjen ja siihen liittyvän raportoinnin määrittelijänä. Kestäväen kehityksen toimintoja määrittelevä taksonomiasäädäntö on jo voimassa isoissa pörssi-yhtiöissä ja pian aika monessa muussakin, kun NFRD:n (ei-taloudellisen raportoinnin direktiivin) korvaava CSRD (yritysvastuuraportointidirektiivi) tulee voimaan ja listayhtiöissä sen mukainen raportointi alkaa tilikaudesta 2024 ja muissa isoissa yhtiöissä tilikaudesta 2025.

Iso yhtiö tarkoittaa tässä yritystä, jonka liikevaihto on vähintään 40 M€, tase 20 M€ tai henkilömäärä 250 (kaksi kolmesta raja-arvosta riittää), eli niin kovin suuri ei tarvitse olla. Mutta vaatimukset koskevat kaikkia yhteisöjä vähintäänkin epäsuorasti arvoketjuvaikutusten takia, oli yhteisö sitten listayhtiö, muu yritys tai julkinen toimija.

CSRD tuo mukaan myös uudet EU:n kestävyysraportointistandardit, ESRS:t, joista EFRAG on tähän mennessä antanut komissiolle luonnokset kahdestatoista standardista 22.11.2022, eli puolisen vuotta sitten. Standardien vaatima raportointi mullistaa yritysraportoinnin kokonaan, sillä talouden raportointi kytketään tiukasti kiinni kestävyysraportoinnin vaikutuksiin, riskeihin ja mahdollisuuksiin, jotka pitää raportoida koko arvoketjun osalta kaksinkertaisen olennaisuuden periaatteiden mukaan, ja kaikki kiinnitettynä ja jaettuna ajallisesti menneisyyteen ja tulevaan.

Nimenomaan tulevaisuutta koskeva raportointi muuttaa raportointifilosofian, koska tähän saakka vain tehdyt ja mitattavat asiat on raportoitu. Muutos raportointiajattelussa voi olla suurin sitten kaksinkertaisen kirjanpidon yleistymisen 1400-luvulla. Olemassa oleva vastuullisuusraportointi, usein GRI-periaattein tehty, ei riitä uuden raportoinnin pohjaksi kuin osittain ja ESRS-raportointi vaatii uudenlaisen prosessin, siihen liittyvät kontrollit ja sen tarkastamisrutiinin.

Mitä yrityksissä on tehty ja mitä pitäisi olla tehtynä, jotta CSRD-raportointi ja sen tarkastaminen toimisi seitsemän kuukauden päästä? Yhdessä toisen kestävyys- ja vastuullisuusraportointiosaaajan, Rauta Sustainability Servicen Timo Rantasen kanssa olemme asiasta keskustelleet. Omien asiakkaidemme ja tänä vuonna pitämiemme IIA:n kestävyysaiheisten webinaarien osallistujien mukaan hajonta on varsin laajaa: suuri osa on tiedostanut asian, mutta ei ole vielä kovin pitkällä, mutta on niitäkin, jotka eivät ole tehneet käytännössä mitään, ja toisessa päässä on jo varsin pitkällä olevia: onpa tiedossamme sellainenkin yritys, jolla on jo aikataulutettu ja resursoitu projekti ja testivaihe syksylle.

Miten yrityksessänne tai yhteisössänne uudet vaatimukset on otettu mukaan suunnitteluun ja valmisteluun? Pysyttekö Brysselin perässä uusien vaatimusten sisäistämisessä prosesseihin, kontrollien toteuttamisessa ja tarkastustoiminnan suuntaamisessa näihin massiivisiin muutoksiin?

Sisäisen tarkastuksen pitäisi olla mukana alusta saakka, jotta kokonaisnäkemys prosessiin syntyisi ja usein kaukana yrityksen ulkopuolella olevat raportointilähteet ja ensimmäisen puolustuslinjan kontrollit tulisivat jo suunnitteluvaiheessa huomioiduiksi.

Kirjoittaja on toiminut pitkään isojen ja pienempien konsernin taloushallinnossa, ja on kaikenlaisen raportoinnin ja R2R-prosessien osaaja. Hän on Suomen ja UK:n IIA:n jäsen ja tilintarkastaja Suomessa (KHT) ja UK:ssa (FCCA). Kirjoittajalla on pitkä kokemus niin talouden kuin vastuullisuusraportoinnistakin kaikista näkökulmista joka organisaatiotasolla ja useissa maissa. IIA:n vastuullisuus- ja kestävyysaiheista koulutusta hän on vetänyt useita vuosia, viime aikoina yhdessä toisen kestävyys- ja vastuullisuusraportointiosaajan Timo Rantasen kanssa.

Seuraava heidän webinaarinsa ”Vastuullisuusraportoinnin tulipaloja ja trendejä – nämä pitää tietää juuri nyt” on 26.5.23.